

گفت‌وگوی صبا با کیوان ساکت، نوازنده پیشکسوت تار و سه‌تار

موسیقی یک پدیده اجتماعی است

کیوان ساکت یکی از هنرمندان شناخته‌شده موسیقی معاصر است. او که از نوازندگان پیشکسوت سازهای تار و سه‌تار به‌شمار می‌رود، در سال ۱۳۷۵ گروه «وزیری» را تأسیس و به همراه این گروه کنسرت‌های متعددی را در داخل و خارج از کشور برگزار کرده است. این هنرمند هم‌چنین تا امروز، آلبوم‌های مختلفی را منتشر کرده و در کنار فعالیت‌های اجرایی، مجموعه‌های آموزشی و تئوری را هم تدوین کرده است. با این هنرمند درباره جایگاه موسیقی اصیل ایرانی در شرایط کنونی به گفت‌وگو نشستیم.

آزاده صالحی
گفت‌وگو

در سال‌های گذشته قائل بوده و هستم، اما معتقدم برخی از این کتاب‌ها مانند کتاب ۱ و ۲ هنرستان به قلم استاد روح‌الله خالقی؛ از نگاه علمی، آموزشی و نوازندگی جای کار داشته و دارد و حتی می‌توانسته خیلی زودتر از این‌ها مورد بازنگری قرار بگیرد. در این سال‌ها، هنرمندانی چون زنده‌یاد جلال ذوالفنون، حسین علیزاده و خود من این‌ها را در زمینه آثار تئوری موسیقی ایرانی احساس کردیم و به نگارش کتاب‌های آموزشی پرداختیم. من هم به شیوه خود تلاش کردم در این زمینه قدم‌هایی بردارم، چنان‌که اشاره کردم، برخی از این کتاب‌هایی که توسط هنرمندان پیشین به چاپ رسیده نیازمند بازنگری جدی بوده‌اند. به‌عنوان مثال، کتاب ۱ و ۲ هنرستان دارای ایرادات جدی است که می‌شود ساعت‌ها درباره این ایرادات سخن گفت و به نقد و بررسی این کتاب‌ها پرداخت. خوشبختانه امروز استقبالی که هنرآموزان، هنرجویان و مشتاقان موسیقی ایرانی نسبت به کتاب‌های هنرمندانی که برشمردم و کتاب‌های خود من نشان داده‌اند، باعث شده است تا هر کدام از این کتاب‌ها

به چاپ‌های متعدد برسند. چنان‌که دفترهای اول و دوم «بیابید تار و سه‌تار بنوازم» به قلم من تا امروز بیش از ۴۰ بار از سوی ناشران مختلف به چاپ رسیده است. این مسئله نشان می‌دهد که هنرجویان نسل امروز هم به ضرورت نگارش چنین آثاری پی برده‌اند و از همه مهم‌تر، تفاوت بین این آثار و نوشته‌های آموزشی پیشین را دریافته‌اند و با فراگیری متدهای به‌روز در کتاب هنرمندان معاصر سعی می‌کنند در مسیر آموزش موسیقی، نگاهی رو به جلو داشته باشند.

شما از معدود هنرمندانی بوده‌اید که در کنار فعالیت‌های عملی، همواره به نگارش کتاب‌های نظری و آموزشی در موسیقی هم پرداخته‌اید، در حالی که امروز اغلب هنرمندان شناخته‌شده و شاخص تمایلی به انجام چنین کاری ندارند و دلیل عدم علاقه خود نسبت به این حیطه را هزینه‌بر بودن پروسه چاپ و عدم حمایت از این حوزه عنوان می‌کنند، با این حال خود شما کمبود آثار تئوری در موسیقی ایرانی در حال حاضر را تا چه اندازه یک آسیب جدی می‌دانید؟

من همیشه بر این باور بوده‌ام که آنچه در موسیقی، به خصوص موسیقی ایرانی نیازش بیشتر احساس می‌شود آموزش در رشته‌های گوناگون؛ چه در زمینه عملی و تئوریک و چه در حوزه نوازندگی است. بی‌گمان نوازنده در کنار آموختن فن نوازندگی، اگر بتواند تئوری و دانش موسیقی را هم بیاموزد به مراتب زودتر در این عرصه به پیشرفت و سرانجام می‌رسد. البته در سال‌های اخیر، تورم لجام‌گسیخته و بسیار شگفت‌انگیزی که شاید در صد سال اخیر بی‌سابقه بوده، بر روی هزینه‌های چاپ و نشر کتاب هم تأثیر گذاشته است. چه بسا مهم‌ترین دلیل کاهش تولید کتاب‌های آموزشی در حوزه موسیقی هم در همین نکته باشد. با این حال طی این سال‌ها کوشیده‌ام که نه تنها دفترهای جدیدی چاپ کنم، بلکه به‌هنگام تجدید چاپ دفترهای پیشین، ویرایش تازه‌ای ارائه دهم که بر طرف‌کننده ایرادات احتمالی چاپ‌های قبل باشد. امیدوارم این کتاب‌ها توانسته باشند موجب پیشرفت هنرجویان و علاقه‌مندان فراگیری تار و سه‌تار شوند.

متعاقب این سوال، کتاب‌های نظری موسیقی ایرانی، به‌ویژه در دو ساز تار و سه‌تار که در سال‌های گذشته به چاپ رسیده‌اند، در حال حاضر چقدر ضرورت دارد تا مورد بازنگری قرار بگیرند؟

با وجود آن که احترام زیادی برای مولفان کتاب‌های موسیقی

